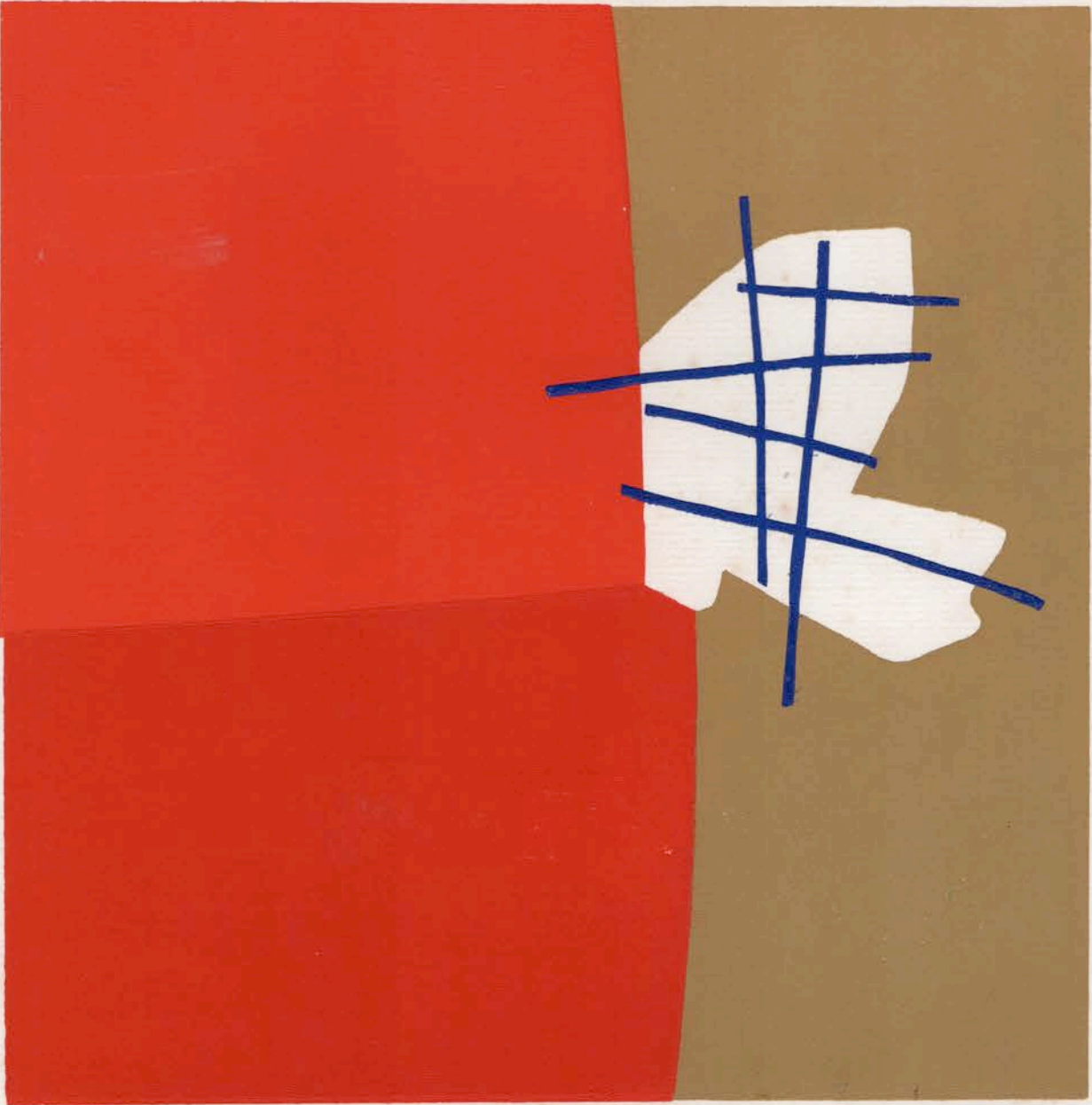

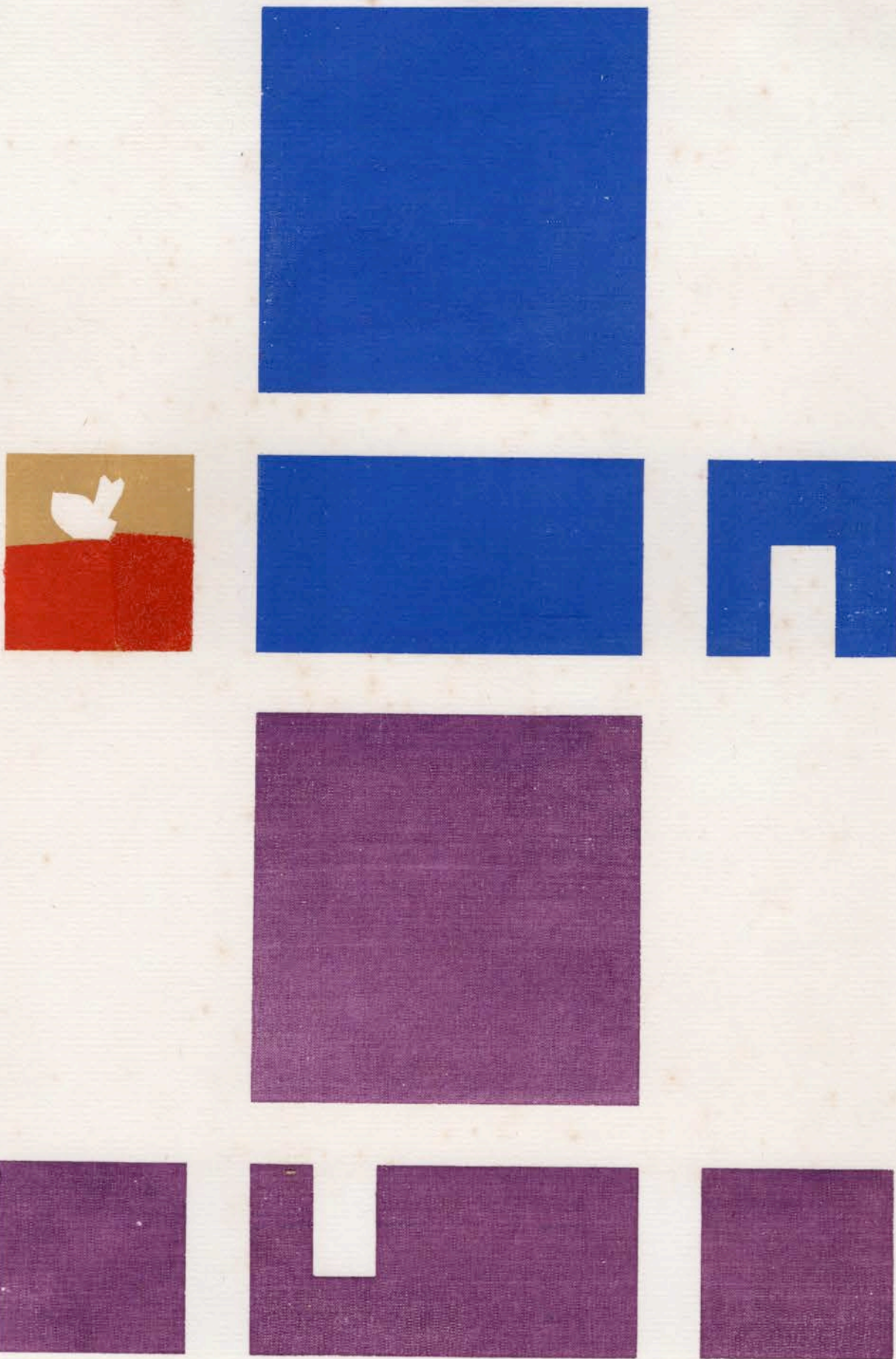
**voor een spatiaal
colorisme**

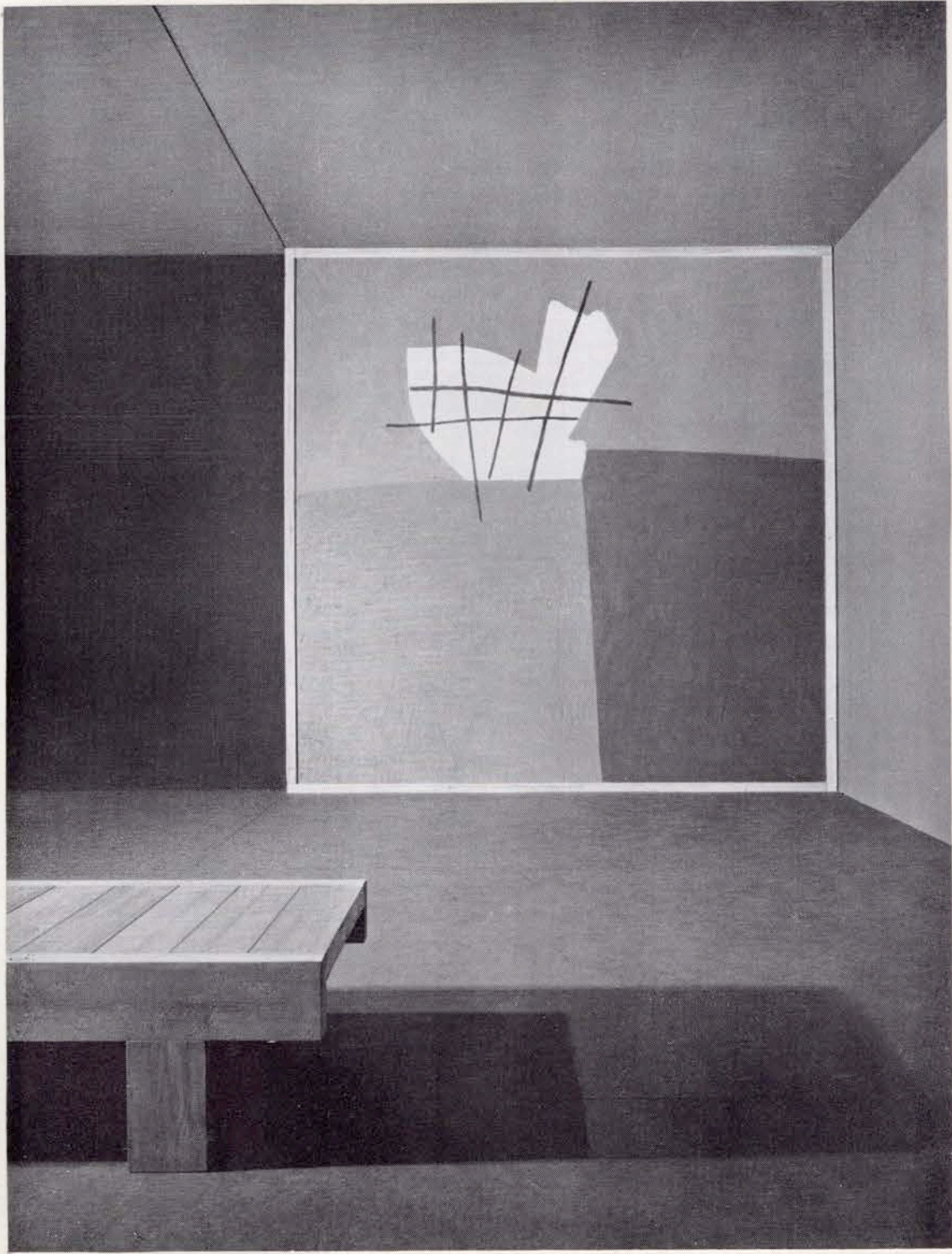
**constant
aldo van eyck**

een ruimte in kleur

Dit ruimte-kleur experiment (Stedelijk Museum, Amsterdam 1952) was een spontane reactie op de passieve rol die de kleur tot nu toe in de moderne architectuur speelt. Dat het accent op het picturale viel, het geheel een expressionistisch karakter kreeg, is hieruit te verklaren. De ruimte-structuur werd centralistisch met de schildering als het meest actieve moment. De ruimte werd uit vierkante vlakken van dezelfde maat als de schildering (3.65 m x 3.65 m) opgebouwd en door middel van kleur in twee helften verdeeld: de ene paars, de andere blauw. De kleuren waren zo gekozen dat zij deze ruimtehelften niet accentueerden maar door een coloristisch contrast in het platte vlak van de schildering brachten. Door deze schijnbare opheffing van de ruimte kreeg het begrip „ruimte" een nieuwe betekenis, waarin vorm en kleur onverbreekelijk zijn. De weg naar het spatiaal-colorisme ligt voor ons.

spatiaal colorisme

In reactie op het „bouwen" van de negentiende eeuw, waarin de vorm bedolven werd onder de decoratie, zozeer, dat de inhoud onherkenbaar werd, is de moderne architect ertoe gekomen zijn aandacht primair op de ruimte-vorm te richten en de kleur als secundair te beschouwen en aan de vorm ondergeschikt te maken.

Als basis-elementen van de „zuivere" ruimte-vorm ziet de architect maat, maatverhouding en constructie. Op deze elementen in hoofdzaak, berust het architectonisch ontwerp, waarin de ruimte wordt voorgesteld als kleurloos.

De uitvoering van een ontwerp dat primair op vorm berust, schept van de aanvang af een conflict; het conflict tussen idee en materie, tussen vorm en kleur.

De architect is geneigd de kleur passief te houden: hij beperkt het aantal kleuren tot een minimum en vermijdt intense kleuren. Onvermijdelijk echter wordt door materiaal, afwerking en aankleding van de ruimte, kleur geïntroduceerd.

Achteraf toegevoegd, vormt deze kleur ten aanzien van het ontwerp een toevallig element, zonder werkelijk constructieve waarde voor de ruimte-plastiek.

De consequentie hiervan is, dat het enorm ruimte-scheppend vermogen van de kleur, teruggebracht wordt tot een toevalligheid en dat de ruimtewerking zelf daardoor altijd onvolkomen blijft.

Doordat de kleur, als ruimte-bepalende factor van even grote betekenis als de architectonische vorm, wordt uitgeschakeld, is geen eenheid van vorm en kleur meer mogelijk.

De realistische ruimte-conceptie is de conceptie van de ruimte in kleur.

Het spreekt vanzelf dat het spatiaal gebruik van de kleur, niets te maken heeft met de toepassing van kleuren voor decoratieve of „functionele" doeleinden.

2
de stijl
en materiaal
als het visuele voor
opzettelijk stelt
in ieder geval wel licht en donker of alle men en ruimte licht

kleur en materie is ook een conflict

ja

de architect moet direct licht en
minde licht bij zijn ontwerp
bepalen. de architect kan
dan zo nodig licht en
donker omzetten in kleur
tegenstellingen

ja. dat licht me juist, doch in geen logische gevolgtrekking van
het vorige

Uitgegeven te Amsterdam, 1953 met
drie platen, door Constant met de
hand gedrukt, in 50 genummerde
exemplaren.

Druk: G. A. Verweij te Schiedam.

Constant

Exemplaar h.c.

met kanttekeningen van J. Rietveld

